

AZKOITIA

ESKOLAKO AGENDA 2030

2022-2023 ikasturtea

ENERGIA, BIZITZAREN MOTORRA

20 URTE

- **Azkoitia BHI**
- **Bizilore Eskola Aktiboa**
- **Floreaga Ikastetxea**
- **Izarraitz LHII**
- **Xabier Munibe Ikastola.**

ENERGIA, GURE EGUNEROKOAN EZIN BESTEKOA DA!

Energiaren gaian barneratzeko ekintza ugari egin ditugu: energiaren inguruko aurkezpen bat ikusi, bideoak, ipuinak, jokoak, galdetegiak eta abar. Pixkanaka konturatzen joan gara energiak gure bizitzan duen presentzia. Edozer gauza egiteko energia behar dugulako!

Gure ohituren arabera, ingurunean eragina dugula konturatu gara, kutsadura sortu dezakegulako eta horregatik, planeta gaixotzen ari dela. Eta ez zaigu gustatu Lurra gaixotzea! Gure esku dago dugun energia ondo aprobetxatzea. Horregatik, energia murrizteko neurriak hartzeko prest gaude, alferrik gastatu gabe. Horren harira, bonbilla berezi batzuk prestatu ditugu, gure konpromisoen bonbilla eta margotuta, erakusgai egon dira ikasturtean zehar eskolako pasilloetan.

HERRI DIAGNOSTIKOA

Familien parte hartzea

Ettxera ere eramán dugu gure lanketa eta horrela, familiek parte hartu dute hainbat ariketa elkarrekin eginez. Etxean ditugun tresna elektriko eta elektronikoak begiratu eta zein kontsumo diren beharrezkoak eta zein saihestu daitezkeen ezagutu ditugu. Jabetu gara etxeetan ere energia asko kontsumitzen dugula. Gailu asko izaten ditugula alferrikeri piztuta eta horietako batzuk, gure erosotasunerako erosten ditugula behar-beharrezkoak ez ba dira ere.

Energia ikusgai gure kaleetan

Talde batzuk kalera irten gara energiak herrian duen presentzia ezagutzera: farolak, erakusleihoak, eguzki plakak, garraio mota ezberdinak... Orohar, energiaren beharraz eta garrantziaz ohartu gara bizitzako momentu guztietan. Diagnostika egin ondoren, hainbat ondorio atera ditugu:

- Herriko jendeak orokorrean ez ditu bereizten energia berriztagarriak eta ez-berriztagarriak.
- Herritarrek ez dakizki energia berriztagarriak herrian non dauden.
- Energia berriztagarri gehiago erabiliko bagenu, kutsadura gutxituko genuke. Baina herrian oraindik gutxi erabiltzen da.
- Energia berriztagarriak etorkizuna dira beraz, beharrezkoa da ikertzen jarraitzea.
- Gabonetan kaleak argiz betetzen dira. Ondo legoke ordu edota egun gutxiagotan piztea.

Kaleko argiteria

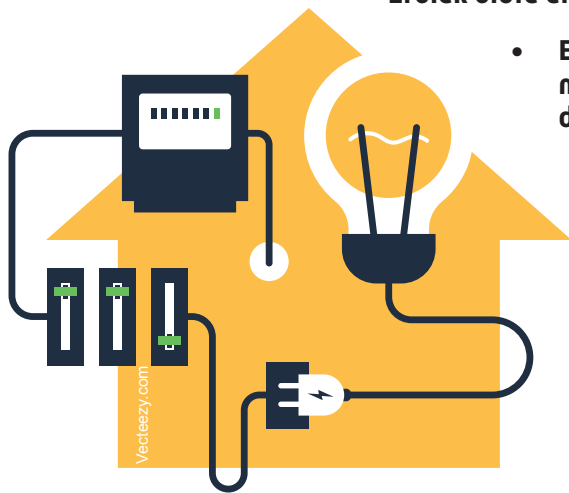
Lehenik gelan argi mota ezberdinen inguruan informazioa landu dugu, ondoren, kalean behaketa eginez. Konturatu gara farola gehienak eraginkorrak diela, herriko argiteria aldatzeko Udalak lan handia egiten ari delako. Dena dela, aurkitu ditugu hainbat farola egokiak ez direnak, baita argitasun gutxiko lekuak ere. Horiek zerrendatu eta Udalean aurkeztu ditugu, gure proposamenekin batera.

Herritarren ohiturak eta iritziak

Kalean jendearekin izandako elkarrizketen arabera, galdetegiako emaitzak elkartu ditugu.

Hauek dira ateratako ondorioak:

- Gehiengoak tresna elektrikoak itzali egiten dituzte erabiltzen ez dituztenean.
- Berogailuaren tenperatura baxua jartzen dute (20°C-tik behera) eta erdiek berogailua piztu aurretik lehenengo zerbait jantzten dute.
- Energia aurrezteko gehienak argiak itzali eta txorrota ondo ixten dituzte.
- Bonbilei dagokionez, %65ak LED edo kontsumo baxukoak dituzte etxean.
- Etxetresnak erosterakoan, %22a bakarrik fijatzen da kontsumo gutxikoa den ala ez (A). Prezioari eta kalitateari garrantzi handiagoa ematen diete.
- Herritarren bi herenek erdizka edo ez ditu ulertzen fakturak.
- Erdiek diote energia aurreztu arren gehiago ordaintzen ari direla.

- Eta amaitzeko, %67 ados dago energia kontsumoa murriztuz klima aldaketaren kontrako borroka indartu dezakegula esatean.

Pobrezia energetikoa

Pobrezia energetikoa zer den ezagutu dugu. Uste baino ohikoagoa den arazoa dela jabetu gara eta konturatzen ez garen arren, hainbat jende egon daitekeela hotza eta gosea pasatzen. Baita gure herrian ere!

MUNOAUNDI

Aurten ere, Munoaundiko eremuan lanketa egin dugu, pixkanaka baso aberats bat sortzeko prozesuan. Urtarrilean lurra prestatu genuen landaketa berri bat egiteko, sasiak eta garoak kenduz. Eta otsailean, espezie ezberdinetako zuhaitzak landatzera igo ginen: haritzak, hurritzak, pagoak, urkiak eta erramuak.

Horretaz gain, urmaelari erabilera didaktikoa ematen hasi gara. Metodo zientifikoa jarraituz, Neiker, Nekazaritza Ikerketa eta Garapenerako Euskal Erakundeak bideratuta, "Urmaeltxo" izeneko erronkan hartu dugu parte. Animalien elikadura sarean hain garrantzitsuak diren eltxoen larben azterketa burutu dugu.

Gure konpromisoak

Ikastetxe guztietako ikasle ordezkariak apirilaren 27an elkartu ginen diagnostikoan ateratako ondorioak partekatzeko asmoz. Gure konpromisoak bateratzeko ere aprobetxatu genuen eta horiekin aurtengo dekalogoak sortu dugu.

- 1 Itzali argiak behar ez direnean eta igota izan pertsianak kanpoko argitasuna ahal den gehien aprobetxatzeko.
- 2 Joan oinez edo garraio publikoan gertu dauden lekuetara.
- 3 Erabili arretaz gailu elektrikoak: lehenetsi kontsumo baxuko moduak, itzali behar ez direnean, atera entxufetik... eta saiatu erabilera murrizten kalean lagunekin gehiago jolastuz.
- 4 Erabili zakarrontziak behar bezala eta eraman hamaiketakoak ontzian.
- 5 Jarri garbigailua beteta dagoenean soilik.
- 6 Hartu dutxa laburrak bainatu beharrean eta ondo itxi ur txorrota behar ez dugunean.
- 7 Jantzi arropa berogailua erabili aurretik.
- 8 Joan eskolara oinez edo bizikletaz, kotxez joan beharrean.
- 9 Aldatu argiak tokatzen denean LED motatakoak jarriz.
- 10 Itxi ateak eta leihoak berogailua piztuta dagoenean eta ez jarri ezer gainean.

ESKU-HARTZE PLANAREN DISEINUA

Lehenengo ikasturte honetan diagnostikoa egin dugun bezala, hurrengoan jarduera praktikoetara pasako gara. Horretarako, aurtengo ondorioetan oinarrituta, ikastetxeetan esku-hartze plan baten proposamena lantzen ari gara. Material hau izango da datorren ikasturteko jardunaren abiapuntua.

Momentuz, bi proposamen ditugu esku artean:

- ENERGIA BERRIZTAGARRIEN INGURUAN HERRITARREN ARTEAN INFORMAZIO KANPAINA SENDO BAT EGITEA
- GABONETAKO ARGITERIAREN ERABILERA AZTERTZEA

UDALERA ZUZENDURIKO PROPOSAMENAK

Ikasleen arteko Foroan, Udal ordezkariari luzatu nahi genizkien eskaerak gure artean adostu ditugu. Eta proposamen horiek maiatzaren 25ean aurkeztu genizkien udaletxean, alkateari eta hainbat zinegotziei.

ENERGIA BERRIZTAGARRIAK

- Udal eraikinetan pixkanaka eguzki plakak jartzten joan teiltueta.
- Energia berriztagarrien inguruan herritarrak informatu eta horietakoak jartzeko erraztasunak eman.

MUGIKORTASUNA

- Udaltzaingoari kalean kotxez ibili beharrean bizikletaz ibiltzeko moduan jartzea.
- Urbano elektrikoa jarri.
- Kotxe elektrikoentzat karga leku gehiago jarri.

KALEKO ARGITERIA

- Gabonetako argiak jartzea egokia ikusten dugu baina agian ordu gehiegi egoten dira piztuta. Denbora laburragoz eduki piztuta, kalean jende gehiena dabilen orduetan soilik edo gabonetako egun garrantzitsuetan soilik piztea.
- Ondorioetan aipatutako leku ilunetan färoläk jarri. Eta gehiegi argiztatutakoetan, kendu.
- Kaleko färoläk sentsore bidez piztea edo ordutegia kontrolatzea (eguna argitutakoan piztuta jarraitzen dute batzuetan).
- Herriko merkataria erakusleihoetako argia itzaltzera bultzatu.
- Zikindutako färoläk garbitu.
- Färoläk aldatu beharra dagoenean led bonbilladunak jartzea, gutxiago kontsumitzeko. Gainera, ondo legoke herriko färoläk energia sortzen duten eguzki plakez osatutako sistema batera lotuta egotea. Horrela eguzki energia aprobetxatzen delako eta elektrizitatea gutxiago gastatuko litzatekeelako.

BESTELAKOAK

- Udal eraikinetan erabiltzen diren berokuntza sistema eraginkorrak izan daitezela.
- Zaborrontzi gehiago ipini, leku ezberdinetan. Adibidez, Aizkibel kalean edo Atrasku tabernatik gora.
- Kaleko iturri guztiei etengailuak ipini. Ura altxor bat da eta ez dugu alferrik galdu behar: plazakoa, elizakoa...
- Herrian zuhaitz gehiago landatu. Termoerregulatzailerak dira eta energia aurrezten laguntzen dute.

Bertsoa

**GAUR GATOK ZUEN GANA
GAUZAK ESATERA
ENERGIAREN GAIA
GUZTIOK LANTZERA**

**MUNDUAK ENERGIA
BEHAR DU AURREZTU
TO HORI EGITEA
DAGO GURE ESKU**

Bertsoak

GURE AGENDA DEGU
BAI EKOLOGISTA
HORI DISEINAU DUNAK
IZAN BER ARTISTA
ETA PUBLIKATZEKO
BEHAR ESTILISTA
HAUXE OSPATUTZEKO
BEHAR DA KORISTA.

EKOLIDERRAK ETA
BAITA EKOGERLARI
NATURAI LAGUNTZEKO
EKIN GUREARI
GU POZIK ARI GARA
TA BATZUNTZAT SARI
GUK EZ DIOGU UTZIKO
HONEK DUN LANARI

AGENDAK BETE DITU
HOGEI URTE ONAK
GU GAUDE OSPATUTZEN
HORRI ZORIONAK
EKOLIDERRAK IZAN
BETI OSO FINAK
(TA) GURE HERRIAN BETI
LAGUNTZEN ONENAK.

Denon artean, herri jasangarri baten alde
jokatu behar dugulako,
INOR ATZEAN UTZI GABE!

